

Egenkontroll för yrkesmässig hygienisk verksamhet

Du som driver yrkesmässig hygienisk verksamhet som till exempel hårvård, tatuering, fotvård, akupunktur eller massage är enligt miljöbalken skyldig att kontrollera din verksamhet genom så kallad egenkontroll.

Egenkontroll förebygger risker

Syftet med egenkontrollen är att förhindra att människor utsätts för smitta, får allergiska reaktioner eller drabbas av andra olägenheter för hälsan. Syftet är också att förhindra att miljön tar skada av till exempel de produkter som används i verksamheten.

Omfattningen av din egenkontroll beror på vilken typ av verksamhet du driver, hur stor den är och vilka risker det finns med den.

Anmälningspliktiga verksamheter

Du som driver en anmälningspliktig yrkesmässig hygienisk verksamhet som till exempel tatuering, piercing, fotvård och akupunktur, ska även följa de mer preciserade kraven på egenkontrollens innehåll. Kraven står i förordningen (1998:901) om verksamhetsutövares egenkontroll.

Dokumentera egenkontrollen

I egenkontrollen ska det finnas uppgifter om ansvar, risker, rutiner och kemiska produkter med mera. Du ska dokumentera uppgifterna.

Följande punkter ska finnas med i din verksamhets egenkontroll:

Ansvar

Du ska se till att det är dokumenterat vem eller vilka i företaget som är ansvarig för verksamheten och de frågor som har eller kan ha betydelse för skyddet av människors hälsa eller för miljön.

Om det finns flera verksamheter i lokalen ska ni ha bestämt hur ansvaret är fördelat mellan er.

Ansvarsfördelningen mellan verksamheten och

fastighetsägaren för lokalfrågor och underhåll måste också vara tydlig.

Risker

Du som verksamhetsutövare ska regelbundet undersöka och bedöma vilka risker det kan finnas med verksamheten ur hälso- och miljösynpunkt. Utifrån resultatet från riskbedömningen ska du sedan vidta åtgärder för att minska riskerna.

Du ska dokumentera resultatet från undersökningarna och bedömningarna. Exempel på risker kan vara smittspridning på grund av dåligt rengjorda redskap eller bristfällig städning.

Allergiska reaktioner kan uppstå om det finns allergiframkallande ämnen i de produkter eller smycken som används.

Du bör uppdatera riskanalysen så snart något förändras, till exempel metoder, behandlingar, utrustning eller ombyggnad av lokalen. Du bör även göra en rutinmässig, återkommande och tidsbestämd genomgång.

Rutiner

Du ska se till att det finns skriftliga rutiner för att regelbundet kontrollera att inredningen och utrustningen i verksamheten är i bra skick. Ha skriftliga rutiner för hur ni exempelvis

- upprätthåller en god hygien i samband med behandlingar
- rengör redskap och annan utrustning
- kontrollerar utrustningens funktion, till exempel sporprov och processkontroller
- städar och hanterar avfall
- driver och underhåller utrustning och lokaler inklusive ventilationskontroll

- misstänker smitta eller annan olägenhet för människors hälsa
- gör inför och efter behandlingarna, som hälsodeklaration och information om eftervård till kunden
- kontrollerar innehåll och märkning av kosmetiska produkter och tatueringfärg
- hanterar och väljer kemiska produkter
- kontrollerar vattenkvalitet vid enskild vattentäkt.

Kemiska produkter

Det ska finnas en förteckning över de kemiska produkter som hanteras i verksamheten och som kan innebära risker från hälso- eller miljösynpunkt. Följande uppgifter ska dokumenteras:

- produktens namn (handelsnamnet)
- omfattning och användning av produkten
- hur skadlig produkten är för människan och miljön och klassificering av produkten med avseende på hälso- och miljöfarlighet.

Uppgifterna finns ofta på det så kallade säkerhetsdatabladet som leverantören är skyldig att tillhandahålla.

Andra moment

I en verksamhet kan det finnas andra typer av risker och moment som inte tagits upp här.

Du som verksamhetsutövare ska ha tillräcklig kunskap för att kunna bedöma vilka risker som kan finnas och vidta de skyddsåtgärder som är nödvändiga för att minska riskerna, till exempel genom att upprätta bra rutiner.

Bedövningskrämer

Lokalbedövningsmedel som används vid exempelvis tatuering och kosmetisk tatuering får bara köpas på apotek i Sverige. Apotek får inte sälja receptfria läkemedel till företag om företaget inte fått en rekvisition från en behörig föreskrivare.

Legitimerad personal har möjlighet att rekquirera bedövningsmedel på recept som passar för specifika ändamål. Men de receptfria läkemedlen som du kan köpa som privatperson är inte avsedda för användning till exempel nära ögonen enligt informationen i SPC/ bipacksedel.

För att du ska få köpa in bedövningskrämer från andra länder krävs ett importtillstånd från Läkemedelsverket. Om du saknar importtillstånd anses det vara en illegal läkemedelsförsäljning.

Fråga gärna kunden innan behandling om kunden använt lokalbedövande preparat på området som ska tatueras. Det är för att du ska bli

medveten om det finns några fler risker med att utföra behandling.

Kunskapskrav

Du ska ha den kunskap som krävs för att driva verksamheten på ett säkert sätt. Det är lämpligt att alla i verksamheten som utför behandlingar har någon form av hygienutbildning och att det finns rutiner för kompetensutveckling.

Verksamheten ska till exempel ha kunskap om vilka risker för infektioner och smittspridning som kan uppkomma och hur ni förebygger riskerna.

Verksamheten ska även ha kunskap om utrustningen som används och hur den ska användas, rengöras och underhållas.

Verksamheten ska även känna till vilka regler och lagar som man omfattas av.

Du som utövare har bevisbördan

Enligt miljöbalken är det du som driver en verksamhet som ska kunna visa att ni följer gällande regler och lagar, den så kallade omvända bevisbördan. Det är därmed inte miljöförvaltningen som ska tala om vilka krav som gäller för den enskilda verksamheten.

För egenkontrollen innebär den omvända bevisbördan att miljöförvaltningen bara i undantagsfall ställer krav på hur den är utformad. Däremot kan miljöförvaltningen hjälpa till vid införandet genom att ge information och påtala brister.

Vid inspektioner och annan tillsyn kan miljöförvaltningen begära att få uppgifter och handlingar från egenkontrollen. Det är därför viktigt att den finns tillgänglig i lokalen.

Mer information

Miljöbalken och annan lagtext finns att hämta på riksdagen.se.

Du är välkommen att kontakta miljöförvaltningen om du har frågor.

Kontakta miljöförvaltningen

Telefon: 018-727 43 04

måndag–fredag 9.00–12.00

E-post: miljoforvaltningen@ uppsala.se

Postadress: Uppsala kommun

Miljöförvaltningen

753 75 Uppsala

[uppsala.se/miljoforvaltningen](http:// uppsala.se/miljoforvaltningen)